

*Є. І. Ходаківський, д. е. н., професор
заслужений діяч науки та техніки України, академік АЕНУ,
В. П. Якобчук, к. е. н., професор
О. В. Іванюк, к. е. н., доцент
М. Ф. Плотнікова, к. е. н., доцент
О. В. Мосієнко, здобувач
Житомирський національний агроекологічний університет
(м. Житомир, Україна)*

ТЕОРІЯ ГЕШТАЛЬТІВ В ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

*«.. значна частина наших дій <...> залежить
швидше всього від самовідданого оптимізму,
аніж ретельних розрахунків»*

Джордж Мейнард Кейнс

Головним інструментом синтелектичного моделювання ми обрали гештальтну конструкцію, що побудована на нашій теоретичній уяві та поєднанні принципів гештальтології: схожість, близькість, суміжність, замкнутість, що формують головний інструмент цілісності – холізм (Х. Еренфельс, В. Кьолер, М. Вертгеймер та ін.). Гештальт-підхід з'явився на стику культурних епох, що знаменують трансформацію багатьох областей знання. У другій половині минулого століття епоха модерна з характерними для неї раціоналізмом і вірою в об'єктивність змінилася епохою постмодерна, відмінною рисою якої було заперечення якої б то не було об'єктивної реальності. Таким чином, гештальт-підхід виявився в авангарді постмодерністської революції. Визначення місця гештальтів в сучасній культурі та науці одна з найскладніших і суперечливих проблем пов'язаних з питанням про їх приналежність до якої-небудь з відомих сфер життєдіяльності людини. Поняття гештальт *Gestalt* (нім.) – це фігура, образ бачення, уява, контур рельєфності, цілісності (рис. 1).

Характерно виражений у статті Х. Еренфельса «Про якість функції», В. Кьолера «Фізичні гештальти у неспокої і стаціонарному стані», розробки Фредеріка і Лаури Перлз у галузі психології засвідчують, що гештальт – це цілісний образ (уява) будь-якої структури, що практично не виводяться з компонентів, які її утворюють, а сам гештальт – це просторово-наочна форма предметів (явищ, схем, подій), що сприймаються, чий властивості не можливо зрозуміти сумуванням властивостей їх частин.

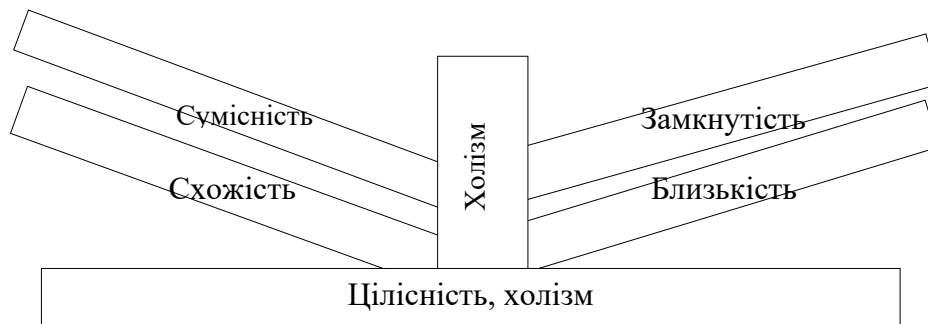

Рис. 1. Дерево гештальту

Основними принципами гештальту є холізм [15–21]. Цілісність сприйняття і його впорядкованість досягається завдяки наступним принципам: близькість (стимули розташовані поряд, мають тенденцію разом), схожість (стимули, схожі за розмірами, формою тощо, мають тенденцію сприйматись разом), замкнутість (відображає тенденцію завершувати фігуру так, щоб вона мала нову форму), суміжність (близькість стимулів в часі і просторі; суміжність може обумовлювати сприйняття, коли одна подія викликає іншу).

Нам належить ідея застосування деревної конструкції гештальту, оскільки його стержнем (холізмом) може бути лише стовбур. На основі таких принципів сконструйовано стержневий гештальт ноосферної економіки (рис. 2). При формуванні гештальту (образу, уяви) інтелектуальної макроекономіки за її основу і вершину взято інтелектуальний сектор (охорона здоров'я, освіта, наука, культура). В центральній частині – ринок, врівноважений товарним і фінансовим макросегментами, а умови функціонування, як стержень, – мультиплікатор рівноваги Дж. М. Кейнса, «локомотивом» якої є інститути держави [3], через залучення інвестицій в інноваційний розвиток [4], згідно постулатів синергетики, переважно зовнішніх, як ознака посилення взаємодії із зовнішнім середовищем і, зокрема, за визначеним вектором гуманістичним європейським світом [4]. Зовнішніми ознаками ноосферної економіки, ми вважаємо, є такі: 1) заміщення праці знаннями; 2) заміна трудової діяльності новим типом активності, заснованим на творчості; 3) перетворення суспільного виробництва на інноваційне; 4) плюралізм тенденції власності; 5) проз'юмеризм (стирання відмінностей між вільним і робочим часом); 6) формування нового типу економічної влади (не за відношенням до засобів виробництва, а за доступом до інформації); 7) утвердження знання та інформації як стратегічних ресурсів, що не мають ознак вичерпності; 8) подолання обмеженості благ і поява нових дефіцитів – часу та інформації; 9) оплата інтелектуальної праці за еквівалентами складної кваліфікованої праці.

Для того, щоб покласти фізіократичне явище на мову семіотики використаємо досягнення сучасних вчених в енергетиці тонких світів, невидимої ментальної енергії. Провидіння в уяві сучасних вчених беруть початок з аналізу існування фізичних і тонких світів. Фізичний – включає у себе матерію (планети, зірки, електромагнітні та гравітаційні поля). Тонкий світ включає в себе психофізіологічні явища (психічна енергія, біоенергія і таке інше).

Рис. 2. Стержневий гештальт (образ) системи ноосферної економіки

Характерна особливість тонкого світу в тому, що його основою є зверх високі частоти. Останні виражені так званими торсіонними полями. Виявом торсіонних частин в тонкому світі є Душа – енергетичний концентрат у вигляді поля кручення. У межах цього закрученого простору (душі) зберігається інформація про функціонування людського тіла (астрального тіла) і про процес мислення (ментальне тіло). Процес мислення (думки) викликає закручення простору: добрі думки закручують простір в одному (позитивному) напрямі, недобрі (злі) думки – протилежному (від'ємному) напрямі. А всі душі є частиною Всезагального інформаційного поля, яке в народі вважають Вищим Розумом.

Обізнані люди (вчені) можуть підключатися до Всезагального інформаційного поля і одержувати звідти знання рідкісні і вельми дивовижні. В такому інформаційному полі зібрані знання не лише нинішньої, але й майбутньої цивілізації. Простір нашого Всесвіту замкнений, але підключаючись до Всезагального інформаційного поля можна бачити одночасно минуле і майбутнє і з допомогою Всевишнього (Бога) володіти Провидінням. До такої думки в 2009 р. дійшов доктор медичних наук, професор, член Міжнародної медичної академії наук Ернст Мулдашев опублікувавши монографічну працю «Від кого ми вийшли?» на основі наукових досліджень природи Всезагального інформаційного поля, фізичних та тонких світів і філософського осмислення релігії.

Відповідно до твердження А. Ейнштейна, «чистота» механістичної науки відразу руйнується при розладі концептуальних основ течії поєднання науки та релігії, без якого майбутнє Всесвіту не моделюється [22, с. 64]. Мета діяльності будь-якого вченою полягає у визнанні цієї об'єктивної істини і пошуку знакових виразів в контексті теми, оцінки людського інтелекту [4; 23, с. 8–10], спів ставності цієї категорії з емпіричним виміром розвитку. Евристичні напрями такого розвитку зникають ще з часів середини ХХ ст., посиляючись на коефіцієнти редукції складної кваліфікованої праці (як минулої уречевленої праці в суспільному продукті), який запропонували О. Бугуцький, М. Машенков, В. Тихонов, К. Карнаухова, В. Белозерцев та ін. [24–28]. На торсіонних полях мислення та логічних процесів матеріалізації і дематеріалізації енергії ми запропонували логограму формування ментально гешталту Провидіння (рис. 3).

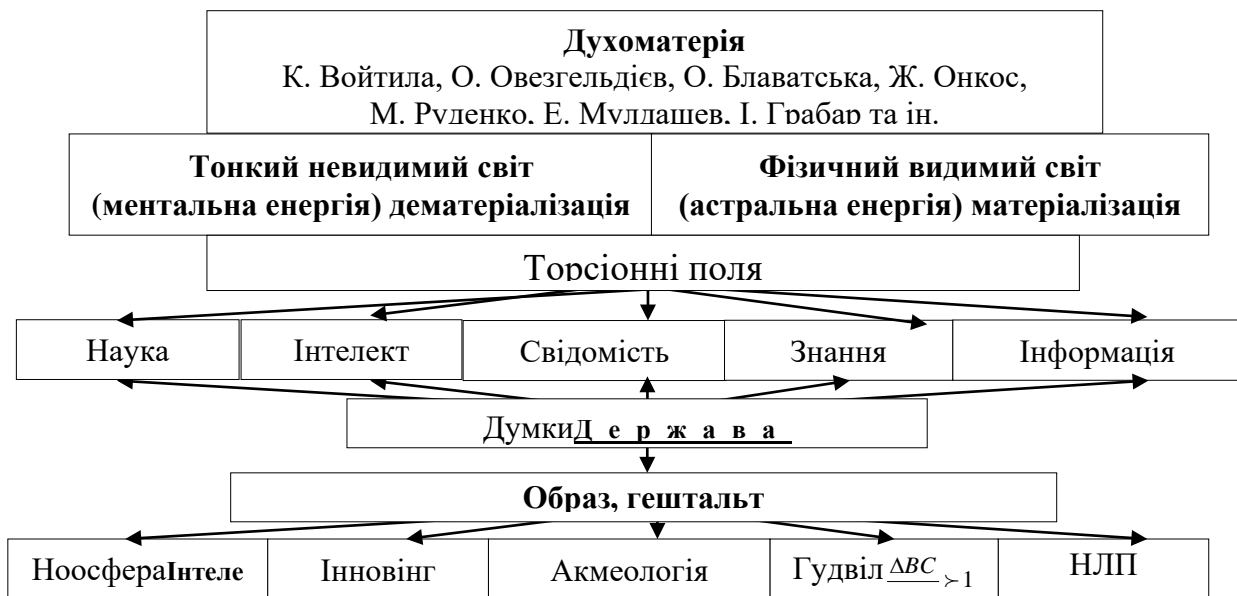

Рис 3. Логограма формування ментального ноогешталту Провидіння

Ноогешталт – ментально (інтелектуально) сконструйований образ, що відображає безкінцеві процеси матеріалізації і дематеріалізації (перетворення) ментальної енергії (мегачастотної, невидимої) в фізичну. Грунтуючись на дослідженні матеріальності невидимої енергії та вияснення сутності Провидіння, сформованої ще в уяві античних вчених та релігійних діячів, ми запропонували загальний ноогешталт Провидіння, що ґрунтується на єдності Віри, Волі, Долі та основі Розуму і Добра народжують Майбутнє (рис. 4).

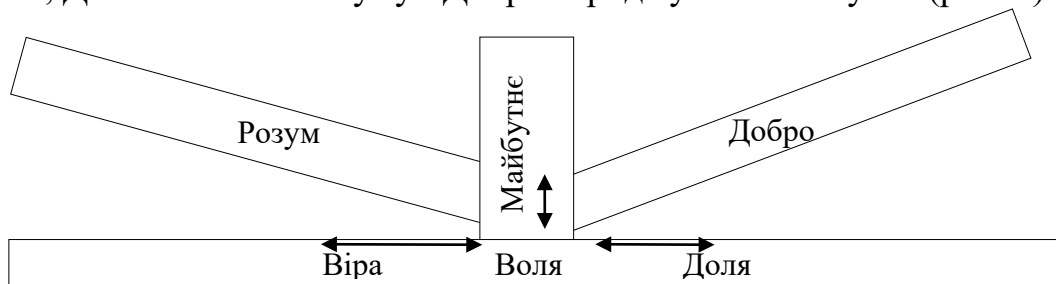

Рис 4. Ментальний Гешталт Провидіння

На нашу думку, сформований ноогештальт Провидіння сприятиме в передбаченні оптимістичного майбутнього, успіхам в творчій діяльності, досягненню інновіingu та акмеології, забезпеченню гудвілу підприємств і фірм, активізуватиме керівну діяльність на основі використання нейролінгвістичного програмування (НЛП). Сучасні досягнення в дослідженні тонкої невидимої енергії та торсіонних полях, взаємодії процесів матеріалізації та дематеріалізації в системі фізіологічного мислення дозволяють модернізувати теорію фізичної економіки до наявності знакових систем, семіотики та реалій об'єктивного світу, а використання категорії Духоматерії сприятиме формуванню ментального гештальту Провидіння і застосуванню його в когнітивних та фізичних системах.

Нами сформовано гештальти ноосферної економіки, за основу яких покладено мультиплікатор ринкової рівноваги Дж. М. Кейнса та екстерналії соціально-економічного розвитку суспільства, що виникають внаслідок оцінки вартості розумової праці як складної, кваліфікованої, щодо нинішніх умов: проста праця, праця кваліфікована – бакалавра, магістра, доктора філософії, доктора наук, що витікає з розробок Адама Сміта та його оцінок складної і простої праці. Синтелектичні підходи до оцінки складної інтелектуальної, творчої праці та формування врівноваженого (онтологічного) розвитку на основі сконструйованих розумових гештальтів (образів) холістичності, що апіорно виражені в ментальному гештальті Провидіння.

Наразі в конструюванні гештальтів управлінських систем за нашими дослідженнями (підручник «Психологія управління», 2016 р.) стержньовою цілісністю є наявність лідерства, в тому числі за критерієм Європейської Фундації Q-менеджмент. В перспективі подальших досліджень передбачено апробацію таких розробок на об'єктах місцевого самоуправління зі зміною понятійного апарату та застосування науково обґрунтованих механізмів впливу в системі менеджменту, що побудовані на основі принципів психології.

Література:

1. Koffka K. Principles of gestalt psychology / K. Koffka. – N. Y., 1935.
2. Köhler W. Gestalt psychology. / W. Köhler – N. Y., 1929.
3. Plotnikova M. Conceptual Basis for Ukrainian Rural Development / M. Plotnikova // Regional Formation and Development Studies. – 2015. – №3. – P. 134-144.
4. Wertheimer M. Experimentelle Studien über das Sehen von Bewegungen, «Zeitschrift für Psychologie und Physiologie der Sinnesorgane» / M. Wertheimer. – 1910–11.
5. Белозерцев А.Г. Технический прогресс и производительность труда в земледелии / А.Г. Белозерцев. – М.: Колос, 1980. – с. 247.
6. Бугуцький О.А. Ціна селянської праці / О.А. Бугуцький, Є.І. Ходаківський, І.Г. Голляка // Мотивація праці та формування ринку робочої сили: [монографія] / за ред. П.Т. Саблука, О.А. Бугуцького. – К.: Урожай, 1993. – Розд. 6.4. – С. 280-284.
7. Блаватская Е. Тайная Доктрина. Том 1. Космогенезис / Е. Блаватская; сокр. в 2-х томах с коментар. А.В. Владимірова. – М.: Бигбак, 1888. – 645 с.

8. Вернадський В.І. Біосфера та ноосфера / В.І. Вернадський. – М.: Айрис-прес, 2004. – 576 с.
9. Грабар І. Г. Синергетика економічних систем: [навч. посіб.] / І. Г. Грабар, Є. І. Ходаківський, О. В. Вознюк, Л. Ю. Возна та ін. – Житомир. – 2003. – 244 с.
10. Грабар І. Г. Мікрорезонансні технології та секрети довголіття (Жити до 140 – доступно кожному!) / І. Г. Грабар. – Житомир ; К. : Євенок О. О., 2012. – 147 с.
11. Зелиг К. Альберт Ейнштейн / К. Зелиг. – М.: Мир, 1964. – 156 с.
12. Канигін Ю.М. Фізична економія: (Енергія історичного прогресу) / Ю.М. Канигін, В.І. Кушерець. – К.: Знання України, 2016. – 47 с.
13. Карнаухова Е.С. Особенности проявления закона неуклонного роста производительности труда в сельском хозяйстве СССР / Карнаухова Е.С. // Экономика сельского хозяйства. – 1980. – № 5. – С. 36-41.
14. Кейнс, Дж. М. Общая теория занятости (рус.) // Вопросы экономики / Пер. А. Лаптев. — 1997. — № 5.
15. Кёлер В. Исследование интеллекта человекоподобных обезьян. Пер. с англ. / В. Кёлер. – М.: 1930.
16. Кондаков И.М. Психология. Иллюстрированный словарь / И.М. Кондаков.. – СПб.: «Прайм–Евроник», 2003. – 512 с.
17. Литвинчук И. Л. Государственное регулирование инновационного развития аграрного сектора экономики / И. Л. Литвинчук // Eastern-European Scientific Journal (Gesellschaftswissenschaften): Düsseldorf (Germany): Auris Verlag. – 2013. – Vol 2. – P. 37–38.
18. Машенков В.Ф. О путях подъема производительности труда в сельском хозяйстве / В.Ф. Машенков. – М.: Знание, 1972. – 32 с.
19. Мулдашев Э. Встреча с мастером (От кого мы произошли?-1) / Э. Мулдашев. – М.: Знания и Наука, 2005. – 440 с.
20. Ораз Т. Синергетическая теория Жизни: природа, алгоритм, самопостижение, осознанная эволюция / Туркмен Ораз. – К.: Наук. думка, 2009. – 112 с.
21. Перлс Ф. «Гештальт-подход. Свидетель терапии» / Ф. Перлс. – М. Изд-во Института психотерапии, 2003. С.16.
22. Польстер И. Интегрированная гештальт-терапия: контуры теории и практики / И. Польстер, М. Польстер. – М.: Независимая фирма «Класс», 1997. – 272 с.
23. Руденко Л.Г. Сталий розвиток: пошуки моделей для України / М. Руденко. – К.: БМТ, 2001.
24. Руденко М. Энергия прогресса. Очерки по физической экономии. Пер. с укр. / М. Руденко. – К.: Михайлюта А.А., 2010. – 544 с.
25. Синергетика: методологія ефектів: монографія / І.Є Януль, Ю.Ю. Мороз, О.В. Іванюк [та ін.]; наук. ред. Є.І. Ходаківський, Т.О. Зінчук, І.Г. Грабар. – Житомир: ЖНАЕУ, 2012. – 624 с.

26. Смит А. Исследования о природе и причинах богатства народов / А. Смит. – М.: СОЦЕКЛИ, 1962. – 684 с.

27. Сорос Дж. Криза глобального капіталізму. Відкрите суспільство під загрозою / Дж. Сорос. – К.: Основи, 1999. – С. 148.

28. Ханін І.Г. Ноосфера Вернадського і проблеми економіки / І.Г. Ханін, М.В. Поляков // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Мегатренди світового розвитку та економічні перспективи України» (30 червня 2016 р., м. Київ). – К.: ВГО «Українська Асоціація Економістів-Міжнародників», 2016. – С. 48–49.

29. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти [текст] навч. посіб. / Є.І. Ходаківський, В.П. Якобчук, І.Л. Литвинчук. – К.: ЦУЛ, 2014. – 276 с.

30. Ходаківський Є. І. Психологія управління: підручн. 5-те вид. перероб. та доп. [текст] Підручник. / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар. – К.: ЦУЛ, 2016. – 492 с.

31. Шевчук В. Наукова школа фізичної економії: світовий вимір і цивілізаційна перспектива / В. Шевчук. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://rudenkomd.narod. ru/Pereklad.htm](http://rudenkomd.narod.ru/Pereklad.htm) 5.